

ЖИТТЯ – ЦЕ ШАСТЯ

Ольга СТАВІНСЬКА, бібліотекар

Поет не вмирає. Кличе земля його тіло в свої обійми, відлітає у вічність його душа, а поет залишається. Зостається на папері у карбах болю, у слові під високим небом для дня завтрашнього, для прийдешніх поколінь. Поети є посланцями небес, яким визначено жити словами незалежно від того, скільки часу пройшло від миті перебування їх на землі.

Галина Гордасевич померла 11 березня, чотирнадцять років тому, але жива пам'ять про неї на Україні, в старовинному Кременці, де народилася 31 березня 1935 року. Відомий краєзнавець Г.Чернихівський розповідає про славу землячку у своїй праці "У розквіті сил залишила цей світ (штрихи до портрета Галини Гордасевич)". Автор ділиться спогадами про особисте знайомство, листування з письменницею, про спільну громадську, літературознавчу діяльність. Згадує, що письменниця заповіла, щоб її похоронили у Кременці, що відповіли покійну в Чеснохреській церкві – в тій самій, де і хрестили. Так замкнулося її складне

багатостраждальне життєве коло.

Вона покинула місто не з власної волі. Та про Кременець, як місце свого народження, пам'ятала завжди і мріяла про той день і час, коли побуває в місті своєї появи на світ. Повернення до рідного міста відбулося через 50 літ зі словами: «...Я горда тим, що це прекрасне місто стало й моєю колискою. Добридень, мій любий і неповторний Кременцю!». Приїзду Галини Гордасевич до рідного міста, літературним зустрічам з нею присвячено статтю Г. І. Чернихівського "Слід її зірниць".

Продовжуючи тему вшанування пам'яті Г. Гордасевич на Кременеччині, неможливо обійти увагою монографію В. І. Чернихівської та Г. І. Чернихівського "Галина Гордасевич: життя і творчість", в якій представлено на суд читачів аналіз життєвого і творчого шляху відомої письменниці. В книзі подано бібліографію літературної і публіцистичної спадщини, репродуковано окремі документальні матеріали, світлин. Наукова праця посвячена 75-річчю від дня народження письменниці і є вкладом в увічнення її пам'яті. Монографія стала першим фундаментальним дослідженням творчої спадщини Галини Гордасевич і дає поштовх до подальших літературознавчих розвідок.

Г. Гордасевич присвячено багато нових публікацій

в періодичних виданнях. Серед них слід відмітити статтю молодого науковця педагогічного коледжу Романа Дубровського "Галина Гордасевич: портрет на тлі України", де розглянуто творчість майстрині слова крізь призму її біографії. Автор робить акцент як на історичному контексті, в якому формувалася письменниця, так і на літературному, зокрема русі шістдесятників, ідеї якого читаються у творчості української поетеси.

Продовженням біографічної теми є ще одне дослідження цього ж автора "До питання художнього автобіографізму в прозі Галини Гордасевич: аспекти діяльності сучасних лінгвістичних і літературознавчих студій". У статті здійснено аналіз автобіографічних творів Г. Гордасевич, зосереджено увагу на поняттях художньої правди та художнього вимислу, їх співвідношення та взаємодії. Автобіографічну прозу письменниці можна вважати одним з кращих зразків у сучасній вітчизняній літературі.

Питанням автобіографізму у творчості письменниці приділяють увагу і наші юні науковці у "Студентському науковому віснику". Ольга Микуляк у публікації "Концепт "місто" у поезії Галини Гордасевич" простежує тему мотиву "місто" у віршах відомої землячки, аналізує роль різних міст в житті поетеси, які залишили вагомий слід у її душі, і наголошує: ототожнює себе поетеса лише з нашим містом: "Я у Кременці родилася, Кременчанкою зовіть".

Серед досліджень творчості Галини Гордасевич переважають хронологічно-тематичні напрямки, тому цікавою буде публікація студентки Оксани Дзюри "Колоративна лексика в поезії Галини Гордасевич", де йдеться про кольорові асоціації віршів поетеси. У поетичних творах письменниці ми бачимо її світ сповненим барв радості, смутку, любові, терпіння, які передано через кольорову гаму. Це дозволяє створити картину оточуючого світу, візуалізувати стан душі автора в уяві читача.

Аналізуючи прозовий доробок письменниці, слід звернути увагу на літературознавчу розвідку науковців-філологів Олега Василичина та Романа Дубровського "Мотив смаку у прозі Галини Гордасевич та Бориса Харчука". Її метою є дослідження ролі смакових відчуттів як виразної художньої деталі. У творах Галини Гордасевич мотив смаку служить показу колоритних традицій, соціального становлення або як я стилістичний прийом для розкриття характеру героїв. Автори зазначають, що ця тема потребує вивчення на психологічному, естетичному й загальнофілософському рівнях.

Зображення світу і людини в ньому – це шлях, який доводиться проходити усім без винятку митцям. Тільки кожен обирає свій шлях: хто не зовсім чесний, але легкий, а хто – тернистий і виснажливий. До того ж, попри життєві негаразди, намагається зберегти свої найцінніші душевні скарби і донести їх до своїх читачів – сучасних і майбутніх. До таких митців належить кременчанка Галина Гордасевич – талановита майстриня пера, людини з доброю душею і мужнім серцем, яка вчить

ХРАМ ЇЇ ВЕЛИЧНОСТІ
КНИГИ

Працівники бібліотеки академії спільно з науковцями кафедри педагогіки та психології підготували науково-педагогічне читання "Історія та традиції бібліотеки". Про роль бібліотеки навчального закладу у формуванні світоглядного, загальнокультурного і професійного рівня фахівця педагогічної справи, про особливості функціонування бібліотеки як структурного підрозділу вищого закладу освіти та специфіку формування й ефективності використання бібліотечного фонду розповіла у вступному слові завідувач бібліотеки академії Юлія Стрельчук.

Активну участь у реалізації програми читань брали студенти III курсу спеціальності "Соціальна педагогіка". Інна Корольок виступила з доповіддю "Історія бібліотек Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка". Науковим повідомленням "Роль Павла Ярковського у становленні бібліотеки навчального закладу та розвитку бібліографічної справи в Україні" Діана Микуляк запросила присутніх до історичного екскурсу в минуле навчального закладу, міста і Волинського краю, в ті часи, коли закладалися основи бібліографічного обслуговування навчального процесу, формувалася структура і вироблялись алгоритми сучасної

бібліотечної роботи, в якій поєднується і використання стародруків, і сучасних електронних засобів збереження, використання і передачі інформації.

Цікаве історико-соціальне і водночас особистісно-моральне питання "Взаємовідносини Павла Ярковського із родинами Янушевських і Словацьких" висвітлювала Тетяна Менок, чим дала змогу слухачам поринути в духовну атмосферу Кременця більш як двохсотлітньої давнини і навіть зробити порівняння із науково-освітнім і культурно-мистецьким життям сучасного Кременця. "Історія та традиції бібліотеки Павла Ярковського" – тема виступу Івонни Гедзик та Анастасії Ніжник, які аргументовано показали, що кращі традиції освітянського Храму книги не лише зберігаються упродовж століть, а й набувають нових форм, змісту і все яскравіших барв у методах і способах використання вічного дива друкованого слова – Її Величності Книги.

Значну методичну й організаційно-методичну допомогу у проведенні заходу надали завідувач кафедри педагогіки і психології, доцент Л.М.Кравець і завідувач електронної бібліотеки академії Андрій Цеголко.

Василь КУЧЕР

кандидат філологічних наук

ІЗ ПРАКТИЧНИМ ПІДХОДОМ ДО ТЕОРІЇ

За рекомендацією вченої ради нашого навчального закладу опубліковано навчально-методичний посібник "Теорія літератури" кандидатів філологічних наук, доцента кафедри англійської філології Дениса Чика і доцента кафедри німецької філології Ольги Чик. Посібник рекомендується для викладачів і студентів спеціальностей "Англійська мова і література" та "Німецька мова і література". Видання рецензували професор кафедри теорії і методики української і світової літератури Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка О.П.Куца, завідувач кафедри теорії та практики перекладу Ужгородського НУ І.М.Зимомря та доцент кафедри світової літератури Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника І.В.Девдок.

Автори посібника виходять з того, що курс теорії літератури виступає завершальним етапом літературознавчої підготовки філологів, внаслідок чого студент повинен оволодіти навиками використання методологічного інструментарію, вмінням продовжувати наукові пошуки у власній науковій роботі, сформулювати власну точку зору на літературний твір і літературний процес із врахуванням досягнень сучасних теоретико-літературознавчих шкіл.

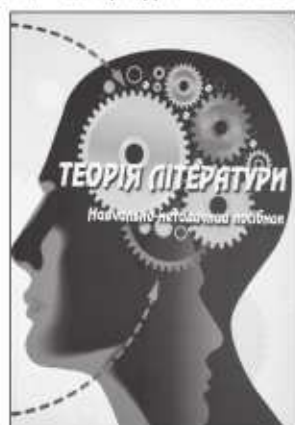
Теоричний підхід авторів посібника до його змістової проблематики відчувається вже у визначенні завдання курсу теорії літератури. Вони виходять з того, що літературний твір завжди є проблемою, а тому дозволяє реципієнту, спираючись на герменевтику, психоаналіз, структурно-семіотичну, рецептивну і феноменологічну естетику, спрямовуватись до архетипних основ художньої літератури та відстежувати у тексті втілення універсальї художньої свідомості. Так повертається увага студента до властивостей літературного твору і його функцій, заохочується їх оцінка в контексті розвитку літературознавчої та естетичної думки від античності до сьогодення. Основною метою курсу оголошується узагальнення, систематизація, поглиблення наявних і набуття нових знань з теорії літератури, чим поповнюється важлива складова фахової підготовки філологів і в загальному зростає рівень освітнього і духовного розвитку особистості студента.

При формуванні матеріалу посібника автори враховували міждисциплінарні зв'язки теорії літератури з

історією літератури, з літературною критикою, лінгвістикою, психологією і філософією та структурно-логічні зв'язки зі спеціальними предметами "Вступ до літературознавства", "Історія зарубіжної літератури", "Література англійських країн", "Література німецькомовних країн", "Історія української літератури" тощо. За своєю структурою нормативний курс "Теорія літератури" включає лекційні заняття, що передбачають ознайомлення студентів із основними поняттями про специфіку і функції художньої літератури, із загальними відомостями про літературознавчі методи, школи, напрями, течії і стилі літературного розвитку, сприяють засвоєнню студентами літературознавчої термінології, виробленню навиків власного підходу до літературного твору, формуванню вміння здійснювати аналіз художнього тексту.

Самостійна робота студентів, як особливо важливий структурний елемент навчального курсу з теорії літератури, виступає процесом самостійного оволодіння принципами аналізу художніх творів, що здійснюється планомірно, систематично й активізує розвиток логічного мислення та розумову діяльність студентів. Ефективним доповненням до аудиторних занять є індивідуальна робота студента, за рахунок якої оптимізується процес вивчення дисципліни завдяки економії аудиторного навчального часу, а також актуалізується пошук студентами нових знань, поліпшується якість засвоєння навчальних програм. Основним методом індивідуальної діяльності служить аналітична робота студента з різноманітними джерелами інформації.

Посібник покликаний не замінити підручники із загального літературознавства, а стати методичним орієнтиром учителів іноземних мов. Такому задуму сприяє змістове напо-

внення та логічна структура видання. Розділ "Зміст теоретичної підготовки студентів" включає два модулі: "Теорія літератури як наука. Зародження і генезис світового та українського літературознавства. Літературно-художня творчість" і "Роди і жанри літератури. Літературний розвиток і літературний процес". У кожному модулі вказуються списки рекомендованої і додаткової літератури, першоджерела, сформульовані питання для обговорення, дано перелік основних понять і категорій теми. Підібрано тематичний глосарій, для якого характерне розгорнуте тлумачення відповідних термінів з урахуванням методичних особливостей теми і багатогранності та розмаїття її міждисциплінарних і внутріпредметних зв'язків, чим у підсумку перетворюються в лаконічні наукові есе з даної проблематики. Характерно, що перелік термінів, висвітлених у глосарії, винесено в окремий розділ посібника "Основні поняття курсу", побудованим за тематичним, а не за алфавітним принципом.

Значну увагу приділено самостійним завданням, які спрямовують студентів на аналітичну роботу з підібраними фрагментами текстів художніх, літературознавчих, філософських, літературно-критичних, теоретико-методологічних та інших джерел. Важливо, що пропоновані фрагменти стосуються творів авторів як минулого, так і сучасності.

Розроблені критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських заняттях і заліку, запропоновано більше 100 тем для наукових доповідей і більше 50 орієнтовних завдань для індивідуальної науково-дослідної роботи. Зауважимо, що завдання для ІНДР розроблені детально, із застосування системи додаткових питань, які орієнтують пошукову і стимулюють аналітичну роботу студента. Для кожної ІНДР додається список рекомендованих джерел. Особливе науково-методичне значення має розділ "Оформлення списку використаних джерел", де за всіма новими національними стандартами подано чіткі рекомендації щодо бібліографічних записів та описів, формування списку використаних джерел, причому зроблено це на конкретних різнохарактерних і різноманітних прикладах. Дано зразки оформлення бібліографічного опису літератури. Навчальний посібник знайомить студентів з основними проблемами державного екзамену з курсу теорії літератури і питаннями до тестового контролю з цієї навчальної дисципліни.